

ABC NOWINY CODZIENNE

NASZE ABC

Po 15 latach

(g) W dniu wczorajszym minęło piętnaście lat od podpisania traktatu ryskiego. Jakże się zmieniło oblicze świata od tego czasu!

Sam traktat w dużej mierze stał się już częścią historii. Wprawdzie, o ile chodzi o wykonanie jego poszczególnych postanowień, które ze strony sowieckiej szło ogromnie powoli i opornie, to sporo z nich (zwłaszcza klauzule finansowe) pozostało jeszcze dotąd tylko na papierze. Historja natomiast jest to, co — niewypisane w żadnym z artykułów traktatu — było w nim jednak rzeczą najważniejszą, określającą wpływ, jaki zakończona na nim wojna polsko-bolszewicka miała wywrzeć na dalsze kształtowanie się konstelacji europejskiej.

Nowa Polska zdała trudny egzamin i w ciągu następnego roku miała już za sobą podpisanie dwóch umów sojuszniczych z Francją i Rumunią.

Tak samo zaś i dla Sowietów data 18 marca 1921 zakończyła okres, w którym uważano je za emerytów, lada chwila mających zniknąć. Od tamtego czasu wchodzić coraz mocniej w życie polityczne Europy, a stopniowo polepszenie się stosunków sąsiedzkich z Polską walić się do tego przyczynia.

Ale pod pewnymi względami ma traktat ryski jeszcze i dotąd aktualne znaczenie dla polityki ogólnoeuropejskiej. Dotyczy to kilku nauk, które z niego płyną.

W wojnie z Polską (jedynej zresztą, jaką dotąd miały) przekonały się Sowiety, że należy po- niechać myśli o ekspansji komunistycznej nazwaną zapomocą metod wojennych. Naodwrot zaś przekonała się i Europa, że nie może być mowy o likwidowaniu bolszewizmu drogą akcji zbrojnej — w co dość poważnie wierzone w roku 1920, jakkolwiek Polska miała wówczas na oku jedynie rozstrzygnięcie sprawy granic oraz obronę swego bytu.

Dodać zaś wypada także i to, że wszelkie plotki i podejrzenia (niedawno nawet w mowie Molotowa), imputujące Polsce myśli o jakiejś nowej „wyprawie na wschód“, klóca się silnym pragnieniem społeczeństwa naszego, by stosunki z sąsiadem wschodnim rowiały się pokojowo.

Król przyjął m'n. Becka

LONDYN, 17. 3. Min. Beck przyjął był dziś o godz. 3-ej popołudniu na półgodzinnej audycji w pałacu buckinghamskim przez króla Edwarda VIII.

Na str. 3-ej sprawozdanie z obrad komisji administracyjnej nad wnioskiem pos. Prystorowej.

Delegat Hitlera w Londynie Sytuacja rozwija się zgodnie z życzeniem Anglii

LONDYN, 18. 3. — O godzinie 11-ej zebrała się w gmachu Foreign Office narada przedstawicieli państw lokarneńskich. W naradzie brali udział min. Eden, lord Halifax, Flandin, Grandi i van Zeeland. Przedmiotem narady była sprawa udzielenia przez Wielką Brytanię większych gwarancji bezpieczeństwa dla Francji i Belgii, jako kompensaty za obsadzenie Nadrenji przez Niemcy. Narada trwała półtorej godziny.

Na konferencji min. Flandin przedłożył memoriał, precyzujący żądania Francji.

Francja żąda podporządkowania się Niemców orzeczeniu Trybunału Haskiego w sprawie zgodności paktu francusko-sowieckiego z Locarnem, wycofania wojsk z Nadrenji, gwarantowania przez W. Brytanię bezpieczeństwa Francji i Belgii.

Skości min. Eden przedłożył memoriał, precyzujący stanowisko brytyjskie. O memoriale tym brak narazie wiadomości.

O godz. 22-ej zebrała się reprezentacja mocarstw lokarneńskich. Ramsay Mac Donald i Neville Chamberlain ponownie konferowali z Edenem, poczem wspólnie udali się do Foreign Office, dokąd niezwłocznie przybyli Flandin, Grandi i van Zeeland.

V. RIBBENTROP DO DYSPOZYCJI RĄDY LIGI NARODÓW

BERLIN, 18. 3. Niemieckie Biuro Informacyjne donosi: Minister spraw zagranicznych Rzeszy wysłał do Londynu pod adresem sekretarza generalnego Ligi Narodów następującą depeszę:

„Z podziękowaniem potwierdzam odbiór Pańskiej depeszy z 16-go marca i mam zaszczyt zakomunikować, że ambasador Ribbentrop będzie reprezentował rząd niemiecki na Radzie Ligi Narodów podczas rozpatrywania sprawy podniesionej przez rząd belgijski i francuski. Począwszy od czwartku rano będzie on już znajdował się w Londynie do dyspozycji Rady Ligi“.

LONDYN, 17. 3. Przyjęcie przez Niemcy zaproszenia do Londynu nastąpiło na podstawie wymiany następujących not pomiędzy rządem Rzeszy a rządem brytyjskim.

Nota niemiecka: „Rząd niemiecki oczekuje, że rząd Król. Mości uczyni wszystko, co jest w jego mocy, aby w stosownym terminie doprowadzić do dyskusji z mocarstwami zainteresowanymi w sprawie niemieckich propozycji“.

Nota angielska: „Rząd Jego Królewskiej Mości czyni i będzie w dalszym ciągu czynił wszystko, co jest w jego mocy, aby znaleźć sposoby doprowadzenia do pokojowego i zadowalającego załatwienia obecnych trudności. Dla rządu Jego Królewskiej Mości oczywiste jest, że zarówno propozycje kanclerza, jak rów-

nie wszystkie inne propozycje wysunięte przez strony zainteresowane, powinny być w stosownym terminie dyskutowane. Rząd niemiecki zechce jednak zrozumieć, że nie jest dla rządu Jego Królewskiej Mości możliwe udzielić w obecnym stadium jakichkolwiek bardziej wyraźnych zobowiązań“.

Min. Eden wysłował do ambasadora Niemiec specjalny apel, prosząc, aby delegacja niemiecka o ile wogóle ma przyjeżdżać, przyjechała jak najprędzej, albowiem już dużo czasu upłynęło na samej procedurze zaproszenia.

POSIEDZENIE RĄDY LIGI

LONDYN, 17. 3. O godz. 15.30 zebrała się rada Ligi Narodów. Posiedzenie rozpoczęło się od zebrań poufnych, które natychmiast zmieniło się w posiedzenie tajne.

Po długich naradach rozpoczęło się publiczne posiedzenie. Na wstępie przewodniczący Bruce oznajmił, że zwrócił się do ambasadora niemieckiego w Londynie Hoescha, zapraszając go, aby z nim przybył do oficjalnej delegacji niemieckiej, zasiadł przy stole rady w charakterze obserwatora. Bruce oświadczył, że ambasador von Hoesch porozumiewa się z Berlinem, by uzyskać aprobatę.

PRZEMOWIENIE LITWINOWA

Najstarsi bywalcy zebrania ligowych, nawet ci, którzy wielokrotnie słyszeli komisarza Litwinowa, nie przypominają sobie podobnie namiętnego, podobnie ostrego i nieprzejednanego w tonie przemówienia sowieckiego komisarza spraw zagranicznych. Litwinow sam zapowiedział, iż sposób wypowiedziania się członków rządu Rzeszy o Z. S. R. R. zwalnia go od obowiązku posługiwania się językiem dyplomatycznym przy omawianiu spraw zagranicznych.

Litwinow nie służył się dyplomacją, nie przypominał sobie podobnie namiętnego, podobnie ostrego i nieprzejednanego w tonie przemówienia sowieckiego komisarza spraw zagranicznych. Litwinow sam zapowiedział, iż sposób wypowiedziania się członków rządu Rzeszy o Z. S. R. R. zwalnia go od obowiązku posługiwania się językiem dyplomatycznym przy omawianiu spraw zagranicznych.

Litwinow nie służył się dyplomacją, nie przypominał sobie podobnie namiętnego, podobnie ostrego i nieprzejednanego w tonie przemówienia sowieckiego komisarza spraw zagranicznych. Litwinow sam zapowiedział, iż sposób wypowiedziania się członków rządu Rzeszy o Z. S. R. R. zwalnia go od obowiązku posługiwania się językiem dyplomatycznym przy omawianiu spraw zagranicznych.

Litwinow nie służył się dyplomacją, nie przypominał sobie podobnie namiętnego, podobnie ostrego i nieprzejednanego w tonie przemówienia sowieckiego komisarza spraw zagranicznych. Litwinow sam zapowiedział, iż sposób wypowiedziania się członków rządu Rzeszy o Z. S. R. R. zwalnia go od obowiązku posługiwania się językiem dyplomatycznym przy omawianiu spraw zagranicznych.

Pół Helsingforsu choruje na grype

RYGA, 18. 3. (ATE). Z Helsingforsu donoszą o nagłym pojawieniu się ciężkiej epidemii grypy. Prawie połowa ludności Helsingforsu zapadła na grype. Szpitale są przepełnione. Wszystkie szkoły zostały zamknięte.

Epidemja odbija się ujemnie na życiu handlowym miasta. Banki wskutek braku personelu ograniczyć musiały znacznie swą działalność. Zarząd tramwajów zaangażował siły pomocnicze, gdyż kilkakrotnie konduktorów tramwajowych zachorowało.

Smierć Venizelososa

Ostatni list do Grecji: „Niech żyje król!“

PARYŻ, 18. 3. — Venizelos zmarł dziś rano o godz. 8.50, nie odzyskując przytomności. Małżonka i dwaj synowie zmarłego Sofokles i Demostenes, przez całą noc nie opuszczali łóża chorego. Agonia rozpoczęła się wczoraj wieczorem.

Zwłoki Venizelososa mają zostać przewiezione na Kretę. Uroczyste nabożeństwo żałobne odbędzie się w Paryżu.

PARYŻ, 18. 3. W ubiegły piątek Venizelos zachorował na grype, która miała początkowo łagodny przebieg. Stan zdrowia raptownie pogorszył się wczoraj spowodowany

komplikacją sercowych. Venizelos ostatnio prowadził bardzo aktywny tryb życia, spędzając bardzo długie godziny przy pracy.

Z Aten donoszą, że ostatni list Venizelososa, wystosowany ubiegłego

tygodnia do deputowanego Rufosa, kończy się słowami: „Wolał z całego serca: Niech żyje król Jerzy II-gi“.

(Życiorys Venizelososa podajemy na str. 3-ciej).

Strefa międzynarodowa ma oddzielić Francję od Niemiec?

LONDYN, 18. 3. (PAT.). Reuter dowiaduje się, iż Francja proponowała gwarantom paktu lokarneńskiego, t. j. Wielkiej Brytanii i Włochom wysłanie pew-

nych kontyngentów wojsk, które współpracowałyby z wojskami francuskimi, broniącymi wschodnich granic Francji.

Propozycja nie była przyjęta z wielkim entuzjazmem przez przedstawicieli Wielkiej Brytanii, którzy ze swej strony wysunęli propozycję strefy umiędzynarodowionej. Propozycja ta jednakże, zdaniem przedstawicieli Francji nie bardzo nadawała się do przyjęcia.

Sprawa strefy międzynarodowej, według informacji Reutera, nie została ostatecznie porzucona, a jest tylko tymczasowo usunięta spod rozważań.

W kołach francuskich dzisiaj rano uważano, iż myśl ta jako ogólne założenie mogłaby mieć dobre strony. Utrzymują, że poparcie tego rodzaju pomysłu przez Francję rzekomo wynika z dążeń francuskich, by Wielka Brytania z roli medjatora przeszła do roli potężnego gwaranta paktu lokarneńskiego.

Lot Ribbentropa do Londynu

BERLIN, 18. 3. (PAT.). Delegacja niemiecka na londyńską sesję rady Ligi Narodów na czele z von Ribbentropem odleciała dwoma samolotami dzisiaj o godz. 14 z lotniska Tempelhof do Croydon.

Wybory we Francji 26 kwietnia i 3 maja

PARYŻ, 17. 3. Ukazanie się w dzienniku oficjalnym dekretu, ustalającego termin wyborów do izby deputowanych na 26 kwietnia i 3 maja — inauguruje kampanję przedwyborczą w kraju.

Sąd uniewinnił oskarżonych o zamach na Marsz. Piłsudskiego

Sąd Apelacyjny rozpatrywał wczoraj sensacyjną sprawę kilku działaczy CKW PPS, oskarżonych o zorganizowanie zamachu bombowego na marsz. Piłsudskiego. W okresie wyborczym do Sejmu

w r. 1929 i 1930 PPS rozpoczęła energiczną akcję, zmierzającą do usprawnienia milicji PPS. Urządzono dla niej przeszkolenie wojskowe, zapoznano z działaniem broni i wreszcie uzbrojono.

„PIĄTKA“

Władze śledcze na podstawie konfidenckalnych wiadomości zostały poinformowane iż szykuje się zamach na życie marsz. Piłsudskiego, który ma zorganizować „piątkę“ pod kierownictwem Piotra Jagodzińskiego. Po krótkiej obserwacji ukryto jego współpracowników, którymi okazali się: Józef Dziągiewski, Franciszek Markowski, Dominik Trochimowicz i Józef Białkowski. Zostali oni are-

strowani i w styczniu 1931 roku stanęli przed Sądem Okręgowym. Oskarżenia: 1) o zorganizowanie „piątki“ celem dokonywania zamachów na życie osób piastujących władzę w Polsce i 2) że znowili się do dokonania zamachu na życie marsz. Piłsudskiego, przygotowali do tego celu bombę i rewolwery oraz opracowali szczegółowy plan zamachu.

Według aktu oskarżenia, zamach miał być dokonany w czasie przejazdu marsz. Piłsudskiego z Belwederu do Prezydium Rady Ministrów. Jagodziński miał rzucić bombę do samochodu, a pozostali członkowie piątki mieli ułatwić mu ucieczkę, do czego mieli przygotowane do strzału rewolwery.

Sąd Okręgowy 16 lutego 1931 roku uniewinnił wszystkich oskarżonych z zarzutu, pod punktem 1), natomiast skazał Jagodzińskiego, 8.000 powodzia na Litwie

Trochimowicza i Białkę — każdego po roku więzienia za przygotowanie do zamachu.

W DRUGIEJ INSTANCJI

Od tego wyroku odwołał się za równo prokurator jak i obrońcy oskarżonych. Apelację w imieniu Jagodzińskiego pisał znany obrońca, obecnie nieżyjący s. p. Eugeniusz Śmiarowski.

Przez długi okres czasu sprawa nie otrzymywała terminu w Sądzie Apelacyjnym. Rozważane były możliwości umorzenia jej z dwóch ustaw amnestyjnych, które w międzyczasie były wydane. Dopiero wczoraj sprawa znalazła się w Sądzie Apelacyjnym.

Po wysłuchaniu obrońców adw. adw. Szumańskiego, Honigwilli, Benka i innych, Sąd Apelacyjny uniewinnił wszystkich oskarżonych.

W krótkim uzasadnieniu wyroku Sąd podał, iż zamach jest dany w sprawie za przyjęciem koncepcji przygotowania zamachu na marsz. Piłsudskiego i że wobec tego należy dojść do wniosku, iż oskarżonym nie udowodniono planowania zamachu.

8.000 powodzia na Litwie

RYGA, 18. 3. (PAT.). Z Kowna donoszą: W związku z katastrofalnym przebiegiem powodzi, rząd litewski wyasygnował na cele pomocy powodziarom 100 tysięcy litów. Według prowizorycznych obliczeń, liczba ofiar, które ucierpiały wskutek katastrofy, sięga 8.000 osób.